

CUỘC ĐỜI NGẮN NGỦI CỦA NHẠC SĨ ANH THY (1944–1973) & SỰ NHẦM LÃN VỀ TÁC GIẢ BÀI “HOA BIỂN” (Tưởng nhớ nhân kỷ niệm tròn 80 năm ngày sinh: 20/1/1944–20/1/2024)

Nhạc sĩ Anh Thy (có nơi ghi là Anh Thi) là nhạc sĩ nổi tiếng với các ca khúc Hoa Biển, Linh Mà Em, Đừng Gọi Anh Là Chú... Ông tên thật là Phạm Văn Khôn, sinh ngày 20 tháng 1 năm 1944 tại Thái Bình. Từ nhỏ ông đã theo gia đình di cư vào Nam sinh sống ở khu Hòa Hưng.

Thuở nhỏ, ông học tại trường Nguyễn Thượng Hiền và đã bắt đầu sáng tác nhạc, có thời gian ngắn theo học lớp nhạc của nhạc sĩ Y Vân. Thời gian này ông cũng có quen biết nhiều nhạc sĩ và chơi thân với nhạc sĩ Trần Thiện Thanh. Cũng chính Trần Thiện Thanh là người đặt cho ông bút danh là Anh Thy, được đọc lái từ chữ Y Thanh (ghép 2 tên Y Vân và Trần Thiện Thanh).

Năm 1964, nhạc sĩ Anh Thy vào lính và theo học tại Trung tâm huấn luyện Hải quân Nha Trang. Sau khi tốt nghiệp, ông được điều về Hải Đoàn Xung Phong 32 thuộc Hải quân, đó là một thời ông đã ngang dọc trên biển triền miên. Những tháng ngày lênh đênh đó đã trở thành nguồn cảm hứng để ông sáng tác một số ca khúc chủ đề lính biển nổi tiếng: Hoa Biển, Tâm Tình Người Linh Thủy, Mộng Đêm Hải Hành.

Thời gian sau đó ông được chuyển về công tác tại ban văn nghệ thuộc Bộ tư lệnh Hải quân cùng với một số nhạc sĩ khác như Mạc Thế Nhân, Nguyễn Vũ... Ban văn nghệ Hải Quân lúc đó có khoảng 20 người, gồm ban tân nhạc và ban kịch động nhạc, ban kịch, hai nhân viên chuyên trị cô nhạc và một ảo thuật gia, dưới sự quản lý của nhà văn Vũ Thắt.

Nhà văn Vũ Thất mô tả lại hình dáng của Nhạc sĩ Anh Thy như sau: “Anh Thy người cân đối, cao ráo, khuôn mặt điểm vài anh hoa phát tiết, miệng rộng môi dày, cười hở hai hàm răng đều đặn...”

Ngày 21 tháng 4 năm 1973, Anh Thy bị tử trận trên đường đi công tác. Do đã qua đời từ rất lâu như vậy, nên sau này tên tuổi của Anh Thy không được nhắc đến nhiều, dẫn đến một số nhầm lẫn ở sáng tác của ông. Thậm chí còn có nhiều người nhầm tưởng Anh Thy là một trong những bút hiệu của Nhạc sĩ Trần Thiện Thanh.

Hoa Biên là bài hát nổi tiếng nhất của Nhạc sĩ Anh Thy, thường được biết đến qua giọng hát Nhật Trường. Có nhiều nơi giới thiệu đây là một ca khúc do Nhạc sĩ Trần Thiện Thanh sáng tác phần nhạc được Anh Thy viết lời. Trong DVD Asia số 50 chủ đề nhạc Trần Thiện Thanh, bài hát Hoa Biên cũng được giới thiệu là ca khúc viết chung của Trần Thiện Thanh và Anh Thy. Tuy nhiên theo những người bạn của cố Nhạc sĩ Anh Thy, và theo những tài liệu còn lưu trữ lại, thì Hoa Biên được Nhạc sĩ Anh Thy sáng tác năm 1965 một cách độc lập khi ông đang là một người lính biển với cấp bậc Hạ sĩ nhất phục vụ Giang Đoàn 22 Xung Phong.

*“Ngày xưa em anh hay hờn dỗi
Giận anh khi anh chưa kịp tới
Cho anh nhiều lời, cho anh bồi hồi
Em cúi mặt làm ngơ
Không nghe kể chuyện
bao nhiêu chuyện tình
đẹp nhất trên trần đời*

*Tại em khi xưa yêu màu trắng
Tại em suy tư bên bờ vắng
Nên đêm vượt trùng
anh mong tìm gặp hoa trắng về tặng em*

*Cho anh thì thâm:
Em ơi tình mình trắng như hoa đại dương*

*Trùng khơi nổi gió
lên đênh triền sóng
thấy lung linh rừng hoa
Màu hoa thật trắng,
ôi hoa nở thắm
ngát ngát lòng thêm*

Vượt bao hải lý

*chưa nghe vờ ỹ
lắc lư con tàu đi.
Chỉ thấy bọt nước
tan theo ngọn sóng
dáng hoa kia mịt mù.*

*Biển khơi không mang hoa màu trắng
Tàu anh xa xôi chưa tìm bến
Nên em còn hờn, nên em còn buồn
Sao chưa thấy anh sang
Em ơi giận hờn
Xin như hoa sóng tan trong đại dương...”*

Ngoài ra, cấp trên trực tiếp của Nhạc sĩ Anh Thy tại ban văn nghệ là nhà văn–nhà thơ Vũ Thất cũng xác nhận ca khúc Hoa Biển là của Nhạc sĩ Anh Thy sáng tác, với tựa đề được “mượn” bài thơ cùng tên trong tập thơ Lướt Sóng của chính Vũ Thất.

Ngoài ra, một bài báo trước 1975 đã có đăng những dòng tâm sự của Tác giả Anh Thy về Hoa Biển như sau:

Được hỏi lý do nào, trường hợp nào Anh Thy đã cho nở trong vườn tân nhạc một loài hoa mang tên là hoa biển. Lại tiếng cười héo hắt mở đầu, Anh Thy – giọng nửa thành thực, nửa như hờn trách một hình ảnh nào đó có lẽ xa xôi lắm nhưng rất gần trong tâm tưởng Anh Thy:

– “Thì bạn cứ nghĩ với những ngày dài đi biển với những gì đóng khung quanh một con tàu làm lì ở đại dương – Xa hết thấy, không một hình ảnh yêu thương quân quanh, chỉ có biển, có trời, có những đêm sóng gió, có những ngày mưa trút sà trên tàu, thì làm gì mà không nhớ nhung, không thấy yêu thương chính kiếp sống của mình, không thấy thương về một loài hoa nào đó mà thân phận không khác gì Hoa biển.”

Một số tài liệu khác ghi nhận bài hát Hoa Biển là 1 sáng tác của Anh Thy:

– Bản nhạc Hoa Biển phát hành lần đầu vào năm 1965 do chính tác giả giữ bản quyền với giấy phép số 4382–BTLC/BC3/XB ngày 26/10/1965 tại nhà in của Tổng Phát Hành Minh Phát – góc đường Lê Lợi và Nguyễn Trung Trực Sài Gòn.

– Bản nhạc Hoa Biển lần phát hành thứ 2 cùng năm do nhà phát hành Mỹ Hạnh – số 51 đường Lê Lợi Sài Gòn – Cả 2 bản in của 2 nhà phát hành đều ghi rõ tác giả duy nhất của nhạc phẩm Hoa Biển là Nhạc sĩ Anh Thy mà thôi.

– Trong bảng danh sách các ấn phẩm đã xuất bản năm 1965 của Nhà Tổng phát hành Minh Phát vẫn ghi nhạc phẩm Hoa Biển là của Anh Thy.

Ngoài ra, đã có nhiều bài báo phóng sự về Anh Thy trước năm 1975 cũng nói về nhạc phẩm Hoa Biển là của Anh Thy.

Ngoài Hoa Biển, Nhạc sĩ Anh Thy còn là tác giả một ca khúc nổi tiếng khác là Đùng Gọi Anh Bằng Chú. Đây cũng là bài hát mà đã bị liệt kê là 1 trong 5 bài hát trước 1975 bị cấm lưu hành vào năm 2017 (cùng với Cánh Thiệp Đầu Xuân, Rừng Xưa, Chuyện Buồn Ngày Xuân, Con Đường Xưa Em Đi). Vụ việc này gây tranh cãi một thời gian dài, trở thành sự kiện nổi trội ảnh hưởng đáng kể đến chính sách đối với các ca khúc nhạc vàng của đơn vị quản lý văn hóa.

Thời điểm đó, báo chí liệt kê bài hát Đùng Gọi Anh Bằng Chú là sáng tác của Nhạc sĩ Diên An – Nguyễn Văn Đễ. Tuy nhiên chính Nhạc sĩ Nguyễn Văn Đễ phủ nhận ông là tác giả sáng tác. Ít người biết rằng đây là 1 tác phẩm của Nhạc sĩ Anh Thy.

Bên dưới là những bài báo trước 1975 viết về Nhạc sĩ Anh Thy:

NHẠC SĨ ANH THY – NGƯỜI LÍNH BIỂN

Một đêm – Sài Gòn mưa bay tháng chạp 1964, tôi gặp người lính biển Anh Thy lần đầu trong hậu trường phòng trà Hòa Bình. Bộ đồ trắng bó chéo, chiếc mũ chóp màu khiến Anh Thy dễ thương lạ lùng. Thấy tôi nhìn hơi kỹ vào chữ V xanh bên tay áo, sau cái bắt tay làm quen Anh Thy cười héo hắt:

– Tôi nghèo cấp bậc lắm, xin bạn bỏ qua cho.

Bấy giờ tôi không chú ý đến lời nói của Anh Thy, tôi chỉ thấy lòng vui sướng khi nhận diện được chân dung trung thực của người làm nhạc trẻ tuổi – mà tôi nghe tên qua các chương trình tân nhạc phát thanh. Ít ra với vóc dáng ấy, ít ra với chân dung ấy, Nhạc sĩ Anh Thy sẽ đến gần với chúng ta, đến bằng âm thanh chân thành nhất bằng giọng nhạc gói gém nhiều dẫn vật của tuổi trẻ hôm nay – tuổi trẻ lớn lên trong chiến tranh, trưởng thành trong chiến tranh.

Nghe Anh Thy tâm sự, mới hiểu được vì sao Anh Thy làm nhạc, làm nhạc từ ngày còn là một cậu học sinh Đề nhị trường Nguyễn Thượng Hiền. Nghe Anh Thy lý luận về cuộc sống mới hiểu vì sao Anh Thy chọn biển cả làm môi trường hoạt động, mới hiểu vì sao Anh Thy thích bộ áo quần của người đi biển – dù làm người đi biển thì nghèo lắm, thì đi xa nhiều lắm, và tâm hồn sẽ nhiều quãng trống lắm.

Anh Thy và Hoa Biển

– Cũng tại một đêm tháng chạp, một năm về sau, trong quán nước La Pagoda bấy giờ còn mang hình hài của nhà hàng không mấy cao sang. Tôi lại gặp Anh Thy, bấy giờ Anh Thy

đã nổi tiếng, chứ không là người làm nhạc đang lên như ngày tôi mới quen. Anh Thy nổi tiếng vì bài “Hoa Biển”. Một năm xa cách với nhiều đổi thay bên ngoài guồng máy Sài Gòn. Anh Thy vẫn là Anh Thy của ngày chưa nổi tiếng. Vẫn bộ áo quần của người lính biển, vẫn màu da ngăm đen, có lẽ vì gió biển, vì nắng trùng dương.

Anh Thy khẽ hát cho tôi nghe bài Hoa Biển – Dù bài này tôi được nghe nhiều lần qua tiếng hát Minh Hiếu – Nhưng dù sao nghe chính tác giả trình bày vẫn là điều thích thú.

Tiếng hát Anh Thy âm lạ, dù không điêu luyện như những ca sĩ nhà nghề, nhưng tiếng hát của người lính biển về một loài hoa biển vẫn là cái gì rờn rợn lôi cuốn, như muốn làm lạnh xương sống.

Được hỏi lý do nào, trường hợp nào Anh Thy đã cho nở trong vườn tân nhạc một loài hoa mang tên là hoa biển, lại tiếng cười héo hắt mở đầu, Anh Thy – giọng nửa thành thực, nửa như hờn trách một hình ảnh nào đó có lẽ xa xôi lắm nhưng rất gần trong tâm tưởng Anh Thy:

– “Thì bạn cứ nghĩ với những ngày dài đi biển với những gì đóng khung quanh một con tàu làm lì ở đại dương – Xa hết thấy, không một hình ảnh yêu thương quân quanh, chỉ có biển, có trời, có những đêm sóng gió, có những ngày mưa trút sàn tàu, thì làm gì mà không nhớ nhung, không thấy yêu thương chính kiếp sống của mình, không thấy thương về một loài hoa nào đó mà thân phận không khác gì Hoa biển.”

Gã con trai của biển rộng trời cao

– Tuần trước, tôi lại nhà riêng kiếm Anh Thy thì mới hay Anh Thy đương đi biển ở một nơi rất xa với đất liền. Trên tay áo Anh Thy nghe đâu đã có 2 chữ V xanh – nguồn an ủi và tự hào của người lính biển yêu văn nghệ. Dù hai chữ V nó bé lắm nhưng đại chúng đương cần đến nhạc – những khao khát lời ca tiếng hát về hôm nay, về ngày mai, hôm nay và ngày mai với nhiều viễn tượng dẫn dắt – (...) khiến chúng ra mến Anh Thy hơn, phục Anh Thy qua khả năng sáng tác của anh – một thứ khả năng tự tạo – bắt nguồn từ cuộc sống – từ dòng máy nghệ sĩ luân lưu trong người. Và Hoa Biển đã tìm gặp qua nhạc Anh Thy, thứ Hoa biển rất “dễ vỡ” đã chiếm khá nhiều giờ phút suy tư của gã con trai đa tình – nhưng lại thích biển rộng trời cao như Anh Thy.

Đông Kha (nhacxua.vn)

biên soạn

Nguồn: Internet eMail by **glory** *nguyễn chuyên*

Đăng ngày Chúa Nhật, January 21, 2024
Ban Kỹ Thuật Khóa 10A-72/SQT/ĐĐ, ĐĐ11/TĐ1ND, QLVNCH